

OBSAH

ÚVOD

Obecné poučení o jazyce	5
§ 1. Řeč a jazyk; jazyk národní. 2. Spisovná čeština; obecná čeština. 3. Složky jazykového vyjadřování: věta, slovo a tvary slov, hlásky. 4. Mluvnice a její části; správná spisovná výslovnost, pravopis; slovník a nauka o slovní zásobě. 5. Jazykový styl; styl hovorový, odborný a umělecký; slang, argot. 6. Místní nářečí a jejich skupiny; vývoj českého jazyka. 7. Slovanské jazyky; slovenský jazyk.	

I. HLÁSKOSLOVÍ — SPISOVNÁ VÝSLOVNOST

Hlásky a slabiky	13
8. Hláska; slabika. 9. Samohlásky, souhlásky; hlásky slabikotvorné. 10. Artikulace (článkování) hlásek.	
Samohlásky	14
11. Samohlásky podle artikulace; samohlásky krátké a dlouhé; dvojhásky. 12. Psaní samohlásek (<i>ú, ů; í [y], i [ý]; ě</i>). 13. Dlouhé samohlásky; střídání dlouhých a krátkých samohlásek.	
Souhlásky	16
14. Rozdělení souhlásek podle účasti hlasivek, podle způsobu artikulace a podle místa artikulace. 15. Psaní souhlásek.	
Přízvuk	17
16. Slovní přízvuk hlavní, vedlejší. 17. Přízvukování předložek; slova příklonná.	
Spisovná výslovnost	19
18. Spisovná výslovnost. 19. Spisovná výslovnost jednotlivých hlásek; délka samohlásek. 20. Spisovná výslovnost skupení samohlásek, předložek zakončených na souhlásku před samohláskou, znělých souhlásek před pauzou. 21. Výslovnost souhláskových skupin. 22. Výslovnost přejatých slov.	

II. PRAVOPIS

23. Písmo; pravopis	26
Označování hlásek písmeny	26
24. Písmo hláskové. 25. Odchytky v psaní slov domácích: psaní <i>i, í</i> a <i>y, ý</i> ; psaní <i>ú, ú</i> ; písmeno <i>ř</i> po retných souhláskách; psaní souhlásek párových; psaní předpon a předložek <i>s, z</i> . 26. Psaní slov přejatých. 27. Psaní velkých písmen. 28. Psaní zkratek a značek. 29. Hranice slov v písmu: příslovečné spřežky; spojovací čárka; dělení slov. 30. Rozdělovací znaménka. 31. Zásady a úkoly českého pravopisu; pravopis jako prostředek tvarosloví a skladby.	

III. TVAROSLOVÍ (NAUKA O STAVBĚ SLOV)

Základní pojmy; slovo a jeho význam	40
32. Pojem slova. 33. Význam slovní (věcný) a mluvnický (gramatický); slova plnovýznamová a gramatická.	
Způsoby tvoření slov	41
34. Tvoření slov odvozováním. 35. Tvoření slov skládáním. 36. Zkracování slovních základů; zkratky a zkratková slova.	
Tvoření tvarů	44
37. Tvoření tvarů; kmen, koncovka; tvary jednoduché a složené.	
Druhy slov	45
38. Slova ohebná a neohebná. 39. Jména (podstatná, přídavná, zájmena a číslovky) a jejich slovní a mluvnické významy. 40. Slovesa. 41. Neohebné druhy slov. 42. Přehled slovních druhů.	

PODSTATNÁ JMÉNA

Význam a tvoření	48
43. Podstatná jména neodvozená, odvozená. 44. Odvozování příponami: názvy osob, věcí, vlastností, dějů a vztahů; slova zdobnělá. 45. Odvozování předponami.	
Rod a číslo	51
46. Rod jmen; jména životná a neživotná; tvoření jmen rodu ženského. 47. Číslo jednotné a množné; jména hromadná, látková a pomnožná. 48. Tvary dvojného čísla.	
Pády a jejich význam	54
49. Pády. 50. Vokativ; ostatní pády; jejich větná platnost. 51. Významy prostých pádů.	

Skloňování podstatných jmen	57
52. Obecná charakteristika. 53. Přehled skloňování podstatných jmen a jeho vzorů.	
Skloňování mužské	59
54. Obecná charakteristika. 55. Skloňování podstatných jmen bez koncovky. 56. Dvojí koncovky těchto vzorů u jmen neživotných a životných. 57. Kolísání mezi měkkým a tvrdým skloňováním. 58. Skloňování podstatných jmen s koncovkou. 59. Jména na <i>-í</i> (<i>krejčí</i> apod.).	
Skloňování ženské	65
60. Obecná charakteristika. 61. Přehled skloňování a vzory. 62. Poznámky k tvarům. 63. Kolísání mezi vzory <i>píseň</i> a <i>kost</i> ; místní jména jako <i>Olomouc</i> , <i>Boleslav</i> . 64. Jména <i>net</i> , <i>máti</i> ; jména na <i>-í</i> (<i>paní</i> , <i>průvodčí</i>).	
Skloňování střední	69
65. Obecná charakteristika. 66. Přehled skloňování a vzory. 67. Poznámky k tvarům. 68. Jména <i>semeno</i> , <i>lýtko</i> , <i>dvířka</i> , <i>bedra</i> .	
Obměny hlásek v kmeni při skloňování podstatných jmen	71
69. Obměny koncových souhlásek v kmeni; střídání krátkých a dlouhých samohlásek; pohybné <i>e</i> .	
Zvláštní skupiny skloňování podstatných jmen.	73
70. Skloňování pomnožných jmen míst a svátků. 71. Skloňování osobních jmen. 72. Skloňování podstatných jmen cizího původu.	
 PŘÍDAVNÁ JMÉNA	
Význam a tvoření	77
73. Obecná charakteristika. 74. Význam přídavných jmen podle tvoření. 75. Nejrozšířenější přípony.	
Stupňování	81
76. Tvoření druhého a třetího stupně.	
Tvary a jejich významy	82
77. Významy a větná platnost přídavných jmen; zpodstatnělá přídavná jména.	
Skloňování přídavných jmen	83
78. Obecná charakteristika. 79. Tvary základní (vzor <i>mladý</i> a <i>jarní</i>). 80. Tvary jmenné. 81. Přivlastňovací přídavná jména.	

ZÁJMENA

Význam a druhy; tvary a jejich význam	86
82. Obecná charakteristika. 83. Druhy zájmen podle významu. 84. Mluvnické významy zájmen; zájmena rodová, bezrodá.	
Skloňování zájmen	89
85. Obecná charakteristika. 86. Zájmena bezrodá (<i>já, ty, se</i>). 87. Zájmena rodová: a) Skloňování zájmenné (<i>ten, náš</i>). 88. Zájmeno třetí osoby a zájmeno vztažné <i>jenž</i> . 89. Zájmeno <i>všechen</i> . 90. b) Skloňování podle přídavných jmen. 91. Zájmena přivlastňovací (<i>můj, tvůj, svůj</i>).	

ČÍSLOVKY

Význam a druhy	94
92. Význam a druhy číslovek.	
Tvary a jejich užívání	96
93. Mluvnické významy číslovek; spojování s počítaným předmětem.	
Skloňování číslovek	97
94. Skloňování číslovek řadových, druhových a násobných. 95. Skloňování číslovek základních. 96. Tvary číslovek neurčitých.	

SLOVESA

Význam a tvoření	99
97. Význam sloves a jejich druhy: slovesa předmětová (přechodná, nepřechodná), bezpředmětová; slovesa zvrtná; slovesa plnovýznamová a pomocná. 98. Tvoření sloves příponami a předponami.	
Mluvnické významy; vid a rod	101
99. Mluvnické významy sloves.	
A. Vid	101
100. Slovesa dokonavá, nedokonavá; slovesa násobená.	
B. Rod	103
101. Rod trpný a činný.	
Tvary slovesné: jednoduché a složené; určité a neurčité	104
102. Tvary jednoduché: kmen (přítomný, minulý), koncovky; tvary složené. 103. Tvary určité a neurčité.	
Tvary určité	106
A. Osoba a číslo	106
104. Tvary pro osoby a číslo. 105. Osobní koncovky. 106. Označování osoby a čísla jmenného rodu a životnosti v tvarech složených.	

B. Čas	108
107. Čas přítomný, budoucí a minulý. 108. Význam přítomných tvarů.	
C. Způsob	109
109. Způsob oznamovací, rozkazovací a podmiňovací.	
Tvary neurčité	110
110. Infinitiv. 111. Přechodníky podle tvaru a významu. 112. Tvoření přechodníku přítomného a minulého. 113. Příčestí minulé a trpné. 114. Přídavná jména slovesná. 115. Podstatné jméno slovesné.	
Tvoření tvarů slovesných (časování)	115
A. Tvary jednoduché	
116. Tvoření tvarů z kmene přítomného a minulého. 117. Třídění sloves podle tvaru 3. os. jedn. čís. přít. času. 118. Přehled tříd a vzorů pravidelných sloves.	
Třída první	118
119. Zařadění sloves. 120. Vzory tvrdé <i>nese, bere</i> . 121. Vzor měkký <i>maže</i> . 122. Vzory smíšené <i>peče, umře</i> .	
Třída druhá	122
123. Zařadění sloves. 124. Vzory <i>tiskne, mine</i> . 125. Vzor nepravidelný <i>zajme</i>).	
Třída třetí	125
126. Zařadění sloves. 127. Vzory <i>kryje, kupuje</i> .	
Třída čtvrtá	126
128. Zařadění sloves. 129. Vzory <i>prosí, trpí, sází</i> .	
Třída pátá	129
130. Vzor <i>dělá</i> .	
Slovesa nepravidelná	130
131. <i>Být, jít, vědět, chtít</i> .	
B. Tvary složené	133
132. Čas budoucí, čas minulý, podmiňovací způsob; opisné tvary trpné.	
PŘÍSLOVCE	134
133. Význam příslovcí. 134. Jejich tvoření. 135. Stupňování.	
PŘEDLOŽKY	137
136. Význam předložek; předložky vlastní a nevlastní. 137. Neslabičné předložky. 138. Vazby předložek. 139. Užívání předložek; opakování předložek.	

SPOJKY A ČÁSTICE	139
140. Spojky souřadící a podřadící. 141. Částice.	
CITOSLOVCE	140
142. Význam citoslovců; jejich úloha ve větě.	
IV. SKLADBA	
Věta a souvětí	142
143. Obecný výklad.	
Druhy vět	142
144. Věty oznamovací, tázací a žádací; věty zvolací. 145. Věty kladné a záporné.	
Mluvnická stavba vět	145
A. Větné vztahy a větné členy	145
146. Skladebné dvojice; člen řídicí a závislý; shoda, řízenost. 147. Základní členy větné. 148. Rozvíjející členy větné. 149. Několikanásobný člen větný; významový poměr členů v několikanásobném členu větném.	
B. Věty podle členitosti	148
150. Věty dvojčlenné a jednočlenné.	
C. Zvláštnosti větného členění	150
151. Vsuvky; oslovení, citoslovce; samostatný větný člen. 152. Věta neúplná.	
D. Pořádek slov; zvukové prostředky věty	151
153. Pořádek slov. 154. Větný přízvuk, důraz, melodie.	
Věta jednoduchá	153
155. Věta holá, rozvitá, věta s několikanásobným podmětem nebo s několikanásobným přísudkem.	
Základní členy větné: podmět a přísudek	153
156. Podmět a přísudek. 157. Podmět vyjádřený a nevyjádřený; podmět všeobecný. 158. Přísudek slovesný a jmenný (se sponou a beze spony). 159. Shoda přísudku s podmětem. 160. Shoda přísudku s několikanásobným podmětem.	
Rozvíjející členy větné	159
161. Obecný výklad.	
Předmět	159
162. Předmět; slovesné vazby s předmětem.	
Přívlastek a přístavek; doplněk	161
163. Přívlastek. 164. Přístavek. 165. Doplněk.	

Přísllovečné určení	165
166. Přísllovečné určení a jeho druhy.	
Vazby přechodníkové; vazby s infinitivem	166
167. Vazba přechodníková. 168. Vazba infinitivní.	
Souvětí	167
169. Souvětí souřadné a podřadné; věta hlavní a vedlejší, řídicí a závislá; spojovací výrazy.	
Souvětí podřadné	167
170. Věty spojkové a vztahné. 171. Druhy vět vedlejších: věty podmětne, předmětne, přívlastkové, doplňkové, přísudkové. 172. Vedlejší věty přísllovečné.	
Souvětí souřadné	171
173. Poměr vět v souvětí souřadném. 174. Druhy souvětí souřadného.	
Složitě souvětí	173
175. Typy složitých souvětí.	
Volně spojení vět. Řeč a otázka přímá	174
176. Volně spojení vět. 177. Řeč (otázka) přímá a nepřímá.	
DODATEK PRVNÍ: O VÝZNAMU SLOV A O SLOVNÍ ZÁSOBĚ	
Význam slova	176
178. Pojmenování jednoslovná a víceslovná; slovní zásoba. 179. Obecný význam slova.	
Významové vztahy mezi slovy	177
180. Slova jednoznačná a mnohoznačná (význam základní a přenesený). 181. Homonyma a synonyma. 182. Citové zabarvení slov. 183. Jiné rozdíly mezi slovy nebo mezi významy slov.	
Slovní zásoba a skupiny slov v ní	179
184. Skupiny slov příbuzných podobou a významem nebo jen významem; odborné názvosloví.	
Změny slovní zásoby a její obohacování	180
185. Vznik a zánik slov (neologismy a archaismy), změny významu slov. 186. Způsob obohacování slovní zásoby.	
Jména vlastní	182
187. Vlastní jména osobní a místní.	
DODATEK DRUHÝ: O SLOHU	183
188. Pojem a podstata slohu. 189. Činitelé objektivní a individuální. 190. Sloh projevů mluvených a psaných. 191. Styly spisovného jazyka. 192. Slohové rozlišení jazykových prostředků. 193. Slohové postupy a slohové útvary. 194. Znaky a vlastnosti slohových projevů.	
REJSTŘÍK VĚCNÝ	191
REJSTŘÍK SLOV A TVARŮ	201
OBSAH	207